

Sygn.akt III AUa 210/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SA Bożena Szponar - Jarocka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 września 2015 r. w B.

sprawy z odwołania K. M. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rentę rodzinną

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 grudnia 2014 r. sygn. akt V U 1752/14

I. zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że przyznaje K. M. (1) rentę rodzinną od dnia wstrzymania wypłaty świadczenia tj. od 1 sierpnia 2014 roku do 30 września 2014 roku i oddala odwołanie w pozostałym zakresie;

II. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt III AUa 210/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 30 września 2014 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), odmówił K. M. (1) prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 28 marca 2006 roku ojcu K. M. (2). Organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni 25-ty rok życia ukończyła w dniu (...), będąc studentką przedostatniego roku studiów na Uniwersytecie w B..

K. M. (1) w odwołaniu od powyższej decyzji domagała się jej zmiany i przyznania prawa do renty rodzinnej do dnia 30 września 2014 roku. Podniosła, że 25-ty rok życia ukończyła będąc studentką ostatniego roku szkoły wyższej, dlatego prawo do renty rodzinnej powinno zostać jej przedłużone do ukończenia tego roku studiów.

Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 9 grudnia 2014 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał K. M. (1) prawo do renty rodzinnej od daty

wstrzymania jego wypłaty do zakończenia ostatniego roku studiów, tj. do dnia 30 września 2015 roku. Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że wnioskodawczyni była uprawniona do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 28 marca 2006 roku ojcu K. M. (2). Na podstawie zaświadczenia z dnia 23 października 2014 roku, wydanego przez (...) w B. Sąd Okręgowy ustalił, że K. M. (1) jest studentką studiów niestacjonarnych drugiego stopnia na Wydziale(...)tejjże uczelni, trwających 4 semestry. Studia rozpoczęły się 1 października 2011 roku, natomiast planowany termin ich ukończenia to 30 września 2015 roku. Wnioskodawczyni drugi rok studiów odbywała w roku akademickim 2012/2013, powtarzała go w roku akademickim 2013/2014. W roku akademickim 2014/2015 ponownie powtarza drugi rok studiów, nie wystąpiły przerwy w nauce. Z wyjaśnień wnioskodawczyni wynikało, że warunkowe powtarzanie przez nią ostatniego roku studiów nastąpiło z powodu niezaliczenia jednego przedmiotu – seminarium. Wszystkie egzaminy poza seminarium – zarówno z pierwszego jak i drugiego roku studiów zdała do czerwca 2013 roku. Jedynym niezaliczonym przez wnioskodawczynię przedmiotem z drugiego (ostatniego) roku studiów było seminarium. Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że decyzją z dnia 3 lipca 2014 roku organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę renty rodzinnej od dnia 1 sierpnia 2014 roku. K. M. (1) wniosła o kontynuację prawa do renty rodzinnej, przedkładając zaświadczenie z uczelni wskazujące, że planowany termin ukończenia studiów przypada na 30 września 2015 roku. Aktualnie zaskarżoną decyzją ZUS z dnia 30 września 2014 roku odmówiono wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej. Sporne w sprawie było to, czy wnioskodawczyni spełnia przesłanki z art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. Rozstrzygnięcie powyższej kwestii było uzależnione od ustalenia, czy w dniu osiągnięcia 25-tego roku życia, tj. w dniu 24 lipca 2014 roku wnioskodawczyni była studentką ostatniego roku studiów na uczelni wyższej (zdaniem ZUS była ona wówczas studentką przedostatniego roku studiów). Sąd Okręgowy stwierdził, że ustalenie tego, od kiedy student jest na ostatnim roku studiów winno następować z uwzględnieniem sytuacji studenta, nie zaś z punktu widzenia potrzeb organizacyjnych szkoły wyższej. Wskazał, że ze statutu Uczelni w związku z regulaminem studiów Uniwersytetu w B. w związku z zarządzeniem rektora (...) w B. wynika, że pierwszy semestr zimowy zaczyna się 1 października, semestr letni kończy się zawsze 30 września każdego kolejnego roku. Zdaniem Sądu I instancji, takie wskazanie dat rozpoczęcia i zakończenia semestrów jest ustalone tylko na potrzeby organizacyjne szkoły wyższej. Natomiast w sytuacji studenta będącego na przedostatnim roku studiów nowy rok akademicki, ściśle zaś możliwość uznania za studenta ostatniego roku studiów powstaje z datą, w której student zdał wszystkie wymagane na przedostatnim roku studiów egzaminy i zaliczył inne wymagane zajęcia. Jeżeli więc student uprawniony do renty rodzinnej ukończy 25 lat życia po zdaniu wszystkich egzaminów i zaliczeniu innych obowiązkowych zajęć na przedostatnim roku studiów (faktyczne ukończenie przedostatniego roku studiów), zachowuje on prawo do renty rodzinnej do czasu zakończenia ostatniego roku studiów. Sąd Okręgowy powołał się w tym zakresie na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1989 roku w sprawie o sygn. akt III UZP 3/89, lex numer 13587 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 9 lipca 2014 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 185/14, lex numer 1489153, prezentujące powyższe stanowisko. Reasumując, Sąd I instancji stwierdził – co było w sprawie bezsporne – że K. M. (1) na dzień ukończenia 25-tego roku życia miała zdane i zaliczone wszystkie egzaminy z przedostatniego roku studiów. Na tę datę pozostał jej do zaliczenia jeden przedmiot z ostatniego roku studiów – seminarium. Z tych względów, zdaniem Sądu I instancji, należało uznać, iż na datę 24 lipca 2014 roku wnioskodawczyni była studentką ostatniego roku studiów. Końcowo Sąd Okręgowy podniósł, że przepisy o rencie rodzinnej nie uzależniają prawa do tego świadczenia od systematyczności nauki, jej pozytywnych rezultatów, ani powtarzania semestrów. Zatem okoliczność, że K. M. (1) dwukrotnie powtarzała drugi rok studiów nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia o jej prawie do renty rodzinnej. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. zaskarżył powyższy wyrok w całości zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegające na przyznaniu renty rodzinnej do dnia 30 września 2015 roku (w apelacji mylnie wskazano datę 30 września 2014 roku) w sytuacji, gdy wnioskodawczyni ukończyła 25 lat w dniu 24 lipca 2014 roku, tj. przed rozpoczęciem nauki na ostatnim roku studiów.

Wskazując na powyższy zarzut skarżący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1) do ukończenia 16 lat;

2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Z woli ustawodawcy, z dniem ukończenia granicy wiekowej 25 lat, prawo do renty rodzinnej ustaje bez względu na okres, jaki pozostał do zakończenia nauki w szkole, jeżeli jest ona odbywana w szkole niebędącej szkołą wyższą. Jedyne wyjątek w tym zakresie ustanowiony został w art. 68 ust. 2 w/w ustawy. W myśl tego przepisu, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Stan faktyczny sprawy jest bezsporny. Wnioskodawczyni rozpoczęła naukę na studiach wyższych – na Wydziale Ekonomii i (...) w B. w roku akademickim 2011/2012. Program studiów obejmował 2 lata (4 semestry). Poza sporem jest także, że K. M. (1) ostatni (drugi) rok studiów rozpoczęła w roku akademickim 2012/2013. Po raz drugi na ostatnim roku studiów pobierała naukę w roku akademickim 2013/2014, zaś po raz trzeci w roku akademickim 2014/2015.

Na aktualnym etapie postępowania poza sporem jest, że 25-ty rok życia wnioskodawczyni ukończyła w dniu 24 lipca 2014 roku, będąc na ostatnim roku studiów (powtórnie odbywała drugi rok studiów).

Zgodzić się należy z Sądem I instancji, iż dla prawa wnioskodawczyni do renty rodzinnej nie jest istotne to, że 25 lat ukończyła będąc po raz drugi na ostatnim roku studiów. Przepisy o rencie rodzinnej nie uzależniają prawa do tego świadczenia od systematyczności nauki, jej pozytywnych rezultatów, ewentualnego powtarzania semestrów. Jedyne warunki to kontynuowanie nauki i ograniczenie wiekowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 7 maja 2013 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1457/12, lex numer 1324742).

Istotne dla prawa wnioskodawczyni do renty rodzinnej jest to, że wiek 25 lat osiągnęła będąc na ostatnim roku studiów i ta okoliczność z mocy art. 68 ust. 2 w/w ustawy powoduje, że prawo do tejże renty ulega przedłużeniu do zakończenia tego roku studiów (ostatniego, na którym został osiągnięty graniczny dla prawa do renty rodzinnej wiek 25 lat), tj. do dnia 30 września 2014 roku. Inaczej ujmując prawo do przedłużonej ochrony ubezpieczeniowej przysługuje zatem do zakończenia tego konkretnego (ostatniego) roku studiów, na którym uprawniony ukończył 25. lat życia, a nie do ukończenia studiów wyższych bez względu na wiek, skoro okres przedłużenia nie został wyznaczony przez wskazanie innej granicy wiekowej, niż ukończenie 25. lat życia (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 617/13, lex numer 1428163; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 481/99, OSNP 2001/19/593; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2014 roku w sprawie o sygn. akt I UK 414/13, OSNP 2015/8/115). Tym samym Sąd I instancji co do zasady prawidłowo przyjął, że po dniu 1 sierpnia 2014 roku wnioskodawczyni przysługuje renta rodzinna.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska Sądu I instancji, że w sytuacji wnioskodawczyni prawo do renty rodzinnej ulega przedłużeniu do zakończenia roku akademickiego 2014/2015, w sytuacji gdy 25-ty rok życia ukończyła w roku akademickim 2013/2014. Przepisu ust. 2 art. 68 w/w ustawy nie można interpretować w oderwaniu od ust. 1, z którego jednoznacznie wynika, że renta rodzinna przysługuje uprawnionemu dziecku nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia. Przedłużenie okresu pobierania renty rodzinnej po 25 roku życia możliwe jest jedynie do zakończenia roku

akademickiego, w którym uprawniony ukończył 25 lat pod warunkiem, że ten wiek osiągnął studiując na ostatnim roku studiów, nie zaś do ukończenia studiów.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy jak w pkt I sentencji wyroku orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaś jak w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

A.K.